

ספר

מלחמות השם

חלק ב"ז

דרשה והתעוררויות לילדי תשב"ר לקיום מצות מזוזה
דרשה שדרש כ"ק אדמו"ר שליט"א בסעודות ראש חדש לילדי
תשב"ר ובחורי ישיבת זכרון חיים באס אנדזשעלעס.
గודל חשיבות קיום מצות מזוזה.

נחוץ לדעת אם המזוזה היא באמת כשרה, כי בעזה"ר 97 אחז
מהמזוזות בזמןינו הם פסולים לדאכונינו.
הבנייה צרייכים לעורר את הוריהם מעניין גדול זה, כי הרבה
פעמים אין יודעים ואין מרגשיים בזה, שרוב המזוזות הקטניות
שמוכרים כהיוום בחנויות הספרים וכדומה פסולים מה.
סגולת המזוזה לשמר את האדים וביתו בכל עת ועונה, כמו
שנთבאר בהלכות מזוזה

קול קורא'ס ומאמרים בענייני חיזוק הדת
שיצאו לאור בבתי מדרשים וישיבות ובכתבי עת

יוצא לאור על ידי

הוצאת אמונה - ברוקלין י"ז - שנת תשנ"ז

פרק נח

דרשה שדרש ב"ק אדמור' ר שליט"א בסעודות ראש חדש לילדי תשב"ר ובחורי ישיבת זכרון ייחיאל בלאס אנדו שעלה.

יום ג' פרשת נח, ר'ח חשוון תשנ"ו לפ"ק

- א -

אליה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדורותיו את האלקים התחלך נח (בראשית ו', ט').

וזדקקו בזוה"ק ובאור החיים הק' נח נח תרי זימני למה לי, hei לו לכטוב נח איש צדיק תמים היה בדורותיו. לנו פירושי ד"א למד שעיקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים (ב"יר ל', ו'), ופי בשפטינו חכמים וניל' דרואה לומר מזכטיב אלה תולדות נח ומפרש נח איש צדיק, ש"מ דמעשים טובים איקרי נמי תולדות, ומדנקט בתחליה איש צדיק ואח"כ יוולד נח וגוי ש"מ דמעשים טובים עיקר תולדותיהם עכ"ל.

ואפשר לפרש עניין כפל הלשון נח נח איש צדיק, זההنا איתא בפרק אבות (פ"ו מ"א) רב מאיר אומר כל העוסק בתורה לשם זוכה לדברים הרבה, ולא עוד אלא שככל העולם כולו כדאי הוא לו כי, ואח"כ איתא במשנה שם, אהוב את המקום אהוב את הבריות וכו'. וצ"ב הסמכות של אהוב את המקום לאהוב את הבריות?

ואפשר לבאר כוונת המשנה, אדם רוצים לדעת אם הוא אהוב את המקום, הסימן לזה הוא אם "אהוב את הבריות", דהיינו מدت אהבתו לבריות כן הוא אהבתו למקום.

וזהו ביאור הכתוב, נח איש צדיק, אם רוצים לדעת מדת צדкатו של נח, הסימן לזה הוא מה שפתח "אליה תולדות נח", שהי' נח לבריות, ועיי' ניכרת מדת צדкатו גם למקום, וזה שמשמעות הכתוב תמים היה בדורותיו, שהי' נח לבריות בני דורו, ודז"ק.

- ב -

וועוד אפשר לפרש הכתוב אלה תולדות נח,adam רואים תולדות, בניים שהם נוחים לבריות, סימן הוא שהוא יהיו איש צדיק, ועיין שילדים אחרים רואים איך שאחד מתנהג בבחת עם חברו, לימדו ממנה גיב' הדרך הטוב הזה. וזהו שפירש"י עיקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים, דמעשים טובים עיקר תולדותיהם כנ"ל, זהה מוליך גם אנשים אחרים שליכו בעקבותם, והבן.

- ג -

איתא בירושלים (נדרים פ"ט ה"ד) ואהבת לרעך כמוך אמר רבי עקיבא זה כלל גדול בתורה. פי' שר' ע מלמד אותנו הדרך האמתי שנוכל ליכנס עייז לכל שמירת מצוות התורה הק', עי' מצוה הרבה זו של "ואהבת לרעך כמוך", דהרי פשוט שאם חברו גרים לו רעה ח"ו אסור להזכיר לו רעה, זהה בכלל הללו של "לא תקום", רק עיקר המצווה של "ואהבת לרעך כמוך" הוא שאיפלו אם יודע בבירור לחבריו יתזכיר לו רעה תחת הטובה, אעפ"כ מרוב אהבותו לכל אחד מישראל שהזו המצווה היסודית שהוא כלל גדול בתורה, אעפ"כ יעשה לחבריו חסד, ואם מתנהג באופן הזה אז יודע שמקיים מצוות ה' ואינו מכונן לתועלות עצמו רק למען קיום מצוות ורצון הש"י. וזהו כלל גדול בתורה שע"י מצוה הלו ייה' לו מפתח ליכנס לכל שמירות מצוות התורה"ק.

ומאוד צרייכים ליזהר במצוות אהבת ישראל. הרבה פעמים קורה שאחד עושה עוללה נגד חברו, לחברו יש לו טינה לבב עליו, ואין זה מהనכו שגורם לכמה עבירות, (1) שנאת ישראל, (2) לשון הרע על חברו. (3) מחלוקת ועוד כמה עבירות. עי"כ הדרך הנכון הוא שילך המתבביש לחברו ויאמר לו היתכן שעשית לי עוללה כזאת (עיין מג"א סימן קני'ו). ומובן מالיאו, adam רוצה לשכוח מכל מה שעשה לו חברו, ולמחול לו עלבונו, הרי זה מדת חסידות ותבאה עליו ברכה.

ומוגדל הפגם של חטא לשון הרע מובא בספרה"ק חובת הלבבות (שער הכניעה פ"ד) דהרביה אנשים שבאים לעזה"ב מוצאים שם על חשבונם מצות שלא קיימו מימיהם, וכן להיפך, מצות שקיימו אבל אינם עולמים על חשבונם. והטעם לזה, כי מצות אלו קיבלו במתנה מאנשי שדיברו עליהם לשאה"ר ורכילות, וכן להיפך, אם הוא דבר נגד חברו הרי חברו נועל ממנו כל מצותתו וע"כ חסרים מחשבונו כל המצוות שעשה בחיו (וכי"ה בספר חסידים, של'יה, מגיד מישרים פ' ויקhalb, ועי' מהרש"א עבודה זורה דף י"ט, וישראל משה פרשת תצוה). בהעלות האדם דבר נורא זה על לבבו, רעדת ופלצות יאחזנו, איך שגרם בדיבור פיו שכל המצוות ומעשים טובים שיגע עליהם לקיימים בכל ימי חייו, ניטלו ממנו ממש כמה דקות ע"י איזה דבריו לשאה"ר נגד חברו, וניתנו לחברו שעליו דבר לשאה"ר. וע"כ צריך כל אחד ואחד ליזהר מאד בזה, שלא לדבר לשון הרע נגד חברו.

- ٤ -

גודל חשיבות קיום מצות מזוזה

אנו מלמדים את בנינו לנשך המזוזה בכל ערב קודם השינה, ואומרים שד"י שהוא שמירה להבית. ונוחץ מאד לידעת אם המזוזה היא באמת כשרה, כי בעזה"ר 97 אחז מהמזוזות בזמןינו הם פסולים לדאובניינו. והבנייה צריכים לעורר את הוריהם מענין גדול זה, כי הרבה פעמים אין יודעים ואין מרגישים בזה, שרוב המזוזות הקטניות שמוכריות כהןום בחניות הספרים וכדומה פסולים מההמה.

סגולת המזוזה לשמר את האדם וביתו בכל עת ועונה, כמו שתתברר בהלכות מזוזה (דרך משה יורה דעת סימן רפ"ז בשם מהר"ס), דכל בית שיש על פתחו מזוזה כשרה א"א לשום שד ומזיק לשולט עליו. ע"כ צריכים ליזהר מאד בקניות מזוזה שתהא כשרה למזהדרין מן המהדרין.

לפני איזה שנים נזדמן לי לדרוש ברבים בבית המדרש בבראא פארק מענין קדושת תפילין ומזוזות.

באותה שבוע קרה מעשה נורא בארגענטינה, תאונה באוירון שבו עליו 179 בני אדם, בגובה עשרת אלפיים רגל. על האוירון היו ששה אנשים מאחכניי, רב אחד, מנגיח אחד ועוד ארבע יהודים. א' נמצא אז על אילון, בלי שום היזק בעז"ה, א' מהם הי' ג"כ על האילון, ורגלו האחת נשברה ל"ע, שניים מהם היו על הר גבוח עם פצעים קלים, והשי נהורג אז ל"ע.

עליה אז בדעתו של אחד מהניצולים של התאונה, שאולי הש夷 שנהורג ל"ע לא היו לו מזוזות כשרים, וכשהלך לנחמת את משפחת היהודי הש夷 שנלב"ע, בדק את המזוזה בחדר שהי' ישן הנהורג, ומצא במרתיק המזוזה (מזוזה האلطער) עשרה הדברות נדפס על נייר פשוט!!! אז הבינו כולם מדווע לא ניצול היהודי הש夷.

כידוע מ"ש מרן הבית יוסף זי"ע (יורה דעת סימן רצ"ו) שבמי מזוזה רואים נס גלי,שמי שאין לו מזוזות כשרים הרי הוא ניזוק ל"ע וכי שמזוזות ביתו כשרים ניצול מכל צרה וצוקה, עיי"ש.

בעת ההוא דיווחו כל עיתוני הסביבה אודות המאורע, וכולם הוסיפו (אף הנכרים) שרואים בחוש איך שהקב"ה שומר את עמו ישראל, שאף אחד מהנוצרים לא ניצול מתאונת האוירון, רק ה' אנשים מאחכניי, והי' קידוש שם גדול מזה.

הרבה אנשים אינם יודעים ההלכות בדיק איפה שצרכיכים לשים מזוזה, למשל במרופסת הנקרה פארט"ש, וכן בקהלא Zusṭ"ס וחדרים הנקרים סטארעדי"ש רויים שכוללים ליכנס בהם, צרכיכים לשאל שאלת אצל רב מורה הוראה. מפתח הבית לחצר ג"כ צריך מזוזה.

ואיתה בספה"ק יسمח משה, שבמציאות ציצית, תפילה ומזוזה צרכיכים לדקדק בכל פרטיהם ודקדוקיהם, וכਮבוואר בארכיות בספרינו "מזוזות שלום".

באבות (פרק ה' משנה כ"ו) בן חמיש שנים למקרא, בן עשר למשנה וכו', כי זמנים הללו של האדם מסוגלים ביותר ללימוד המיחוד לאוטו הזמן, ימי הנערות והעליה, וצריך להשתדל ולהתאמץ ללמידה ולהזור עזה"פ וועזה"פ מה שלמדו, כדי שייהי נרש בקדושה תיכף בימי הילדות והבחורות, ועי"ז מכשיר הילד והבחור יסוד חזק ואםץ לבנות עליו בנין חזק ממש כל ימי חייו, כמו"ש בקהלת (יא, ט) שמח בחור בילדותיך ויטיבך לבך בימי בחורותיך. שמח בחור, פי" אין שמחה כשמחה התורה, שע"י שילמד בשמחה את התורה"ק, מבטיח לו הכתוב ויטיבך לבך בימי בחורותיך, ועי"ז יהיו היסוד של הבניין טוב וחזק, ויהי לו טוב כל ימי חייו, שהتورה שלומדים בימי הילדות והבחורות נקרה תורתה לשמה, כמו"ש בספה"ק אגרא דפרקא, ותורה לשמה נקרה תורת אמרת כמבואר במלacci (ב', ו) "תורת אמרת היהת בפיו ועולה לא נמצא בשפטיו, בשלום ובמיشور הlek את, ורבים השיב מעוז".

ויל"פ הכתוב שע"י שלומד תורה לשמה שנקרה תורת אמרת, עyi מAMILA ועולה לא נמצא בשפטיו ממש כל ימי חייו, רק יעסוק בתורה עוד ועוד, כאמור המשנה כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה, פי" שיעסוק בתורה עוד ועוד בלי הפסק. ועי"י שלומד בתמדת וחוזר פרקים משניות ופרקים שלמים במסכת, ומדבק א"ע בתורה"ק ובדיביקות השוויית שאוריינית וקוביה חד הוא, ממש לו חיות מכל תיבה שלומד, וכדכתייב בפרשטיינו צוהר תעשה לתיבה (בראשית ו' ט"ז), פירש"י ابن טובה המAIRה להם (oho) מבראשית רבבה, לא, יא), ופי" רבותינו תלמידי הבUSH"ט הק' זי"ע שכונת הכתוב שיעשה בהירות וחיות להתיבה שתאיר באור וקדושא עליזונה. אבל בתינוקות של בית רבן שלומדים תורה לשמה, אז כל תיבה שלומדים הוא ابن טובה המAIRה להם, ועי"ז זוכים לדברים הרבה כנ"ל.

בניהם יקרים!!! אתם צריכים לדעת שיסוד חי האדם הוא כשהוא בקטנותו, כי כל הצדיקים נתקדשו כבר בצעירותם, כשהיו קטנים ביותר, וכיודע מהכח"ק ר' מרדכיילע מנאדרונה זי"ע כשהיה ילד בן ג' שנים והילדים שחקו אז עם טאשטייל ע"י שאחד החזיק את הטאשטייל ושני ילדים מב' הזרים רצו לתפוס הטאשטייל ובשעה שהוא נגע את הטאשטייל אמר כל רגע "שוויתי ה' לנגיד תמיד", וכל הילדים אמרו אחורי שוויתי וכו', וכשהי כבר בן שבעים שנה אמר פעם כי מיום היותו בן ג' שנים הכיר את בוראו ולא שכח אף רגע אחת מהקב"ה.

וכמו כן ראנינו ושמענו אודות הרבהצדיקים שבחיותם בני יג שנים נבחנו על מסכנות שלימות בעל פה, וכמה מהם גמרו כבר אז את כל הש"ס, וכל זה ע"י שלמדו הרבה תורה בילדותם כשהיו קטנים, שאז לומדים תורה לשם ויכולים לזכות בשעה לימוד התורה בקטנותם יותר מאשר שעotta בגדלותם.

- ३ -

איתא בחז"ל (בבא בתרא ח:) ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד, "אלו מלמדין תינוקות". פירושי הצדיקי הרבים הון של תלמידים ומחנכים אותם בדרך טוביה עכ"ל. הרי שעיקר שכר הגadol הגנוו למלמדין תינוקות של בית רבן לעתיד לבוא הוא עבר מה שמחניכין ומדריכין את התלמידים בדרך הישרה.

ובשבת (קיט): אין העולם מתקיים אלא בשבייל הבל פיהם של תינוקות של בית רבן. רואים אנו מזה גודל מעלה תינוקות שלא טומו טעם חטא. וחז"ל לא ביארו איזה הבל, ומסתימת לשונם נראה כי הכל במשמעותו: תורה ותפלה, וכיוצא. ומצאנו בחז"ל (סנהדרין קי): קטן מאימתי בא לעולם הבא? משעה שיאמר אמן. ובשו"ע סימן כ"ה סעיף ז' כתוב המחבר, לא ישיח שיחת חולין בשעה שליח ציבור חוזר התפילה ואם שהוא חוטא וגadol עונו מנושא וגוערים בו. וברמ"א שם: "וילמד בניו הקטנים שייענו אמן כי מיד

שהתינוק עונה אמן יש לו חלק לעולם הבא" (מג"א ס"ק י"א). ומובה בשלה"ק וצריך שיחנכם שייעמדו באימה וביראה, ואוthon שרצים ושבים בבית הכנסת מוטב שלא להבאים עכ"ל.

עוד איתא בשבת שם (קייט : ובטוספות שם) העונה אמן בכלacho קורעין לו גור דין של שבעים שנה (וראה תיקוני זהה יט, מ : ועיין חלק ג' כ'). וברעיא מהימנא הגירסה "אמנו יהא שמה רבה מברך" ולא "אמן" בלבד").

הרי רואים מזה שעצם אמרית אמן והוא שמייה רבה שגבה מעלהה עד מאד שمبرטל כל טרניון תקיפין ופגעים רעים וגוזירות קשות רח"ל, ומשפייע השפעות טובות ומרקבי קץ גאלתנו ופדות נפשנו, עד שאמרו חז"ל בסוטה (דף מט) דעלמא קיימת אמן יהא שמייה רבא DAGDTA, ועכשו אנו יכולים לשער כמה גדול חום של תינוקות של בית רבן שלא טעמו טעם חטא ומקיימים העולם בהבל פיהם כשהיענו אמן יהא שמייה רבא.

ומוגדל מעלה וחסיבות תינוקות של בית רבן מובא בחו"ל (מסכת כלה רבתי, ב) וזיל': כל يوم מלאך יוצא לפני הקדוש ברוך הוא לחבל את העולם, וכיון שהקדוש ברוך הוא מסתכל בתינוקות של בית רבן מיד נהפץ כעסו לרחמים.

ואיתא בזוה"ק (ח"ג רפ) בשעה שבני ישראל עונים אמן, נפתחים בשמי שערי ברכה ושמחה.

- ח -

משל מתאים מהרה"ק מאפטא זי"ע על הנסיבות של הפתאים המאבדים הון יקר בביטול עניות אמן
אייתא מהרה"ק מאפטא זי"ע בעל מחבר ספר אוהב ישראל על התורה פרשת עקב, על המדרש, והיה עקב תשמעון, הדא הוא דכתיב הלך ילק ובכח וגוי והוא פליאה.

ואמר הרה"ק מאפטא, עפ"י משל אחד שהיה מחוסר פרנסה לא עליינו, לכלת ולקבץ במקומו שיתנו לו צדקה,

והיה לו לבושה עד שהוכרכה לעזוב ביתו ומקומו לילך למקומות שאין מכירין אותו, והלך למקום חווילה אשר שם הוזב כי שום וכמה שנים עד שבא למקום החווילה אשר שם הוזב כי שום הרים גדולים ומחצב הזהב וכל בן יקרה נמצא שם, ובמדינה זו מונחים אבני טבות הפקר בשוקים וברחובות כמו במדינותינו אבני פשטוטים שמוניינים הפקר, וכל בן היקר משם (הם הדימאנטינו ובריליאנטינו) אפילו הקטן שבקטנים מהם אין לה שיעור וערך כמה שוה במדינותינו.

אבל האיש הזה לא שם על לבו ולא הבין איכותם עד היכן הם יקרים, כי עלה בדעתו שהם אבני פשוטים, רק מה שראה בהם קצת שינוי במראותם מהאבניים שבמקומם הوطב בעיניו ולכך אמרתת קטנה ושם מעט אבני קטנים באמתחתו כי היה בדעתו לשוב לבתו למקוםו. וגם במדינה זו הנזכרת אשר שם האבני הטבות עושים לבגדים כפתורים מהאבני הטבות היקרים שביהם, וגם האיש הזה כאשר נתעכבר שם זמן רב עשה לו שם גם כן בגדי אחד ועשנו לו גם כן בגדי כפתורים ההם, וחזר לבתו למקוםו לשוב לבתו, ותעה על הדרך איזה ימים ולא היה לו מה לאכול.

ופגע באחד והיה לו שק גדול מלא לחם רק שהיה תרמית, כי כל השק היה לחם מעופש ואני ראוי לכליים, רק השק מלמעלה היה מכוסה בלחם יפה ולא היה ניכר לחם המעוופש. ואמר האיש שיתן לו לחם לאכול כי היה רעב, ואמר לו מה תנתן לי بعد כל השק לחם, אמר לו האיש אין לי כלום רק אבני/amatchati. וכן עשו, שהאיש הריך לו אמרתת האבני הטבות ולכך בעדים השק עם הלחם המעוופש.

כאשר בא לבתו יצאו לקראתו בני ביתו וילדיו והיה להם שמחה גדולה כי לא ראו אותו כל כך הרבה שנים ודימנו בנפשם כי הביא להם מתנות גדולות והוא רב, וכאשר ראו אצלו השק עם הלחם המעוופש היה להם צער גדול וצעקו במר נפשם מה זה הייתה כך וכך שנים על הדרך והבאת לנו השק לחם מעופש שאינו ראוי לכליים.

ואחר איזה ימים, כאשר חיפשו באמתחתו מצאו עוד אבן אחת מהאבנים הטובות, שלא הרים כראוי כאשר החלין האבניים بعد הלחם המועופש, וגם ראו על בגדיו הכתפרורים מהאבנים הטובות שהיה תפור על הבגד, ולקחו בני ביתו האבן הטוב עם הבגד לשומו אצל סוחר גדול ומפורסם על אבני טוביים, ואמר להם שיתנו בעדים עשרה אלפיים אוזמים, ושmachו שמחה גדולה כל בניו ביתו. אבל האיש הזה התחיל לצעוק צעקה גדולה ומרה ותלש בשערו, אווי לי, וי לוי, שהייתי במקום אבני הטוביים והיקרים ההם, והייתי יכול ליקח כמה שרציתי ולא ידעתني איך יקרים הם בכךן, ועוד הוסיף חטא על פשע שנתתי מעט האבניים הטובים שהיה באמתחתיו بعد הלחם המועופש שאינו ראוי לכלום, ובכה מאד והיה לו לצער גדול רחמנא ליצלו.

והנמשל מובן. הנשמה קודם שבאה לעולם הזה בעולם העליון אוכלת נהמא דכטופה, ובאה לעולם הזה ללימוד תורה הקדושה ולעשות מצוות ומעשים טובים שתאה אוכלת בשכרה, וכל מצוה מצוות התורה ודרבנן אין לה שיעור וערך גודל שכרה [הذا הוא דכתיב (משלי ג) יקרה היא מפנינים וכל חפץ לא ישׂו בה] ועל זה אמרו חז"ל שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, הפירוש שאינו נמצא בכל העולם הזה לשלם שכר بعد מצוה אחת. והחכם עניינו בראשו אינו מאבד זמנו לבטל רק בתורה ומצוות ומעשים טובים ואפילו במסא ומתן הוא עושה לקיום התורה ומצוות בכל דרךך דעהו. אבל הכספי בחושך הולך ומאבד ימי לבטה ומדבר דברים בטלים כל היום, ולא די לו כל היום, אפילו בשעת התפלה ובছזרת הש"ץ השמונה עשרה אשר כל אמן שעונה אין לה שיעור וערך גודל שכרה ומהדבר דברים בטלים העונש גדול מאד.

זהו פירוש המדרש והיה עקב תשמעון, ופירש רשי' אם המצוות קלות שאדם דש בעקביו תשמעון, וכל המצוות שבידיו לעשות ולא לדבר בשעת התפילה ולשמעו כל הברכה ולענות אמו, וקלים הם בידיו לקיים בכל יום, ומשולים הם לאבניים טובים שモנחים הפקר זאינו רוצח לקבלם, והוסיף

עוד חטא על פשע ומדבר אז דברים בטלים המכוננים ללחם המעופש (אבל עם כל זה אין ישראל שלא יעשה מצוה, כאמור חז"ל כפלח הרמוני רקטן, ולא יעונה אמן איזה פעמים והם מכוננים לאבנים טובים שנמצא באמתחתו הוא גופו). וכאשר הלוךילך מזה העולם לעת פקדתו ובכה כי שם הוא מעות שלא יוכל לתקן רחמנא לשזבן.

ונגמר בטוב כל הפסוק, נושא משך הזרע, באם ששומע כל הרכות ועונה אמן אשר בעולם הזה נראה שהוא דבר קטן כמו הזרעה שזרעין בקרקע, אבל אחר כך בעולם העליון לעת פקדתו בא יבא ברינה נושא אלומותיו, נעשה מזה אלומות אלומות גודלים (ספר הפנים דף טו: אות לא).

- ٤ -

בזה"ק פ' בראשית פי' הפסוק "ונח מצא חן בעיני ה'", א"ר יצחק וכוי נ"ח בהיפוך אליו ח"ו, כד"א ונח מצא ח"ו בעיני ה' [פירוש נח בהיפוך האותיות הוא ח"ו, כמ"ש ונח מצא חן בעיני ה']. א"ר יוסי ח"ו הינו נ"ח.

א. וצ"ב דבסוף הפרשה בפרשנה בראשית כתיב "ונח מצא חן בעיני ה'", שם הווי, וכן בפרשנה כתיב את האלקים התהלך נח, וידוע דשם אלקים הוא מדת הדין, ולמה לא כתיב אל הווי התהלך נח, במדת הרחמים כמ"ש לעיל בפי בראשית ונח מצא חן בעיני ה'?

ב. אנו אומרים בברכת המזון "ונשא ברכה מאת הווי וצדקה מאלקי ישענו, ונמצא חן וshall טוב בעיני אלקים ואדם". ויש לד却被 למה התחיל בשם הווי ומסיים בשם אלקים? ומן הרاوي שיתחיל בשם הווי ויסיים בשם הווי, או להיפוך, שיתחיל בשם אלקים ויסיים בשם אלקים.

ג. עוד יש לד却被, דכל מקום ו' מוסיף על עניין ראשון (פסחים ה. ועוד), ומה מוסיף כאן אותן ז"ו אדס?"?

ונראה לתרץ כל זה בהקדם מה שאמרו חז"ל (קידושין דף מ.) אמר רבアイדי אסבירא לי (ישעיה ג') "אמרו צדיק כי

טוב כי פרי מעലיהם יאכלו", וכי יש צדיק טוב ויש צדיק שאינו טוב, אלא טוב לשמים ולבריות זהו צדיק טוב, טוב לשמים ורע לבריות זהו צדיק שאינו טוב, עכ"ל.

היו יצא לנו מהגמרה הניל' שמי שהוא טוב לשמים ולבריות הוא צדיק טוב.

ובזה אפשר להבין מה שאנו אומרים בברכת המזון ונמצא חן וshall טוב בעניין אלקים "ויאדם", בו' המוסף, דהכוונה שנייה" טוב לשמים וטוב לבריות,adam לא כן נקרא צדיק שאינו טוב לניל'.

ולפי זה יתורצטו גם ב' קושיות הראשונות, דעתך אמר שם של מدت אלקים, להורות אדם הצדיק הוא נח לבריות, אז אפילו שם אלקים שהוא מدت הדין ג"כ עשה רחמים, כי הקב"ה מתנהג עם האדם מדה נגד מדה, כמו שהוא מתנהג ברחמים עם הבריות, כמו"כ מותנהגים אליו ברחמים.

וזהו כוונת הקרא בפרשנו, נח איש צדיק תמים היה בדורותיו, דלא כוונה קשה למה הוצרך הכתוב לומר "בדורותיו". הלא מובן שמדובר מדורותיו של נח ולא מדורות אחרים. אלא הכוונה הוא שהיה טוב לבריות בדורותיו, שאע"פ שבני דורו היו רשעים כמו"כ וتمלא הארץ חמס וגויי כי השחיתת כלبشر את דרכו על הארץ, אף"כ היה נח טוב לשמים וטוב לבריות, ועי"ז ונח מצא חן בעניין ה', שאת האלקים התהלך נח, שהי יכול לנצח אף במדת הדין כי הש"ית מתנהג עם האדם מדה נגד מדה.

עוד אפשר לומר בバイור מה שאומרים בברכת המזון ונמצא חן וshall טוב בעניין אלקים ואדם, שאם רוצה האדם למצוא חן בעניין אלקים, צריך לראותו "ויאדם", ו' רומז על מدت הייסוד (עי' זהה ח"ג דף סו:) שהיסוד של כל המצוות הוא להיות נח לבריות, וזהו "ויאדם", שהוא נח לבני אדם, ואז נמצא ח"ן בעניין אלקים, כמו"ש בזוה"ק הניל' דנ"ח אותיות ח"ן, כמו"ש למעלה ונשא ברכה מאת הווי, שייהי הווי הוא האלקים, שלא יהיה נפק"מ לגביו בין שם הווי לשם

אלקים, כי מדת הדין מסכימים שניצח כיוון שמתנהג עם בריותו ית' ברחמים.

- ה -

במדרש רבה (פ' ה') אלה תולדות נח נת, אטמא, לא היה צריך לקרוא למימר אלא אלה תולדות נח שם, אלא נិיחא לו נិיחא לעולם, נិיחא לאבות נិיחא לבנים, נិיחא לעליונים, נិיחא לתהтонנים, נិיחא בעוה"ז, נិיחא לעולם הבא.

ואפשר לומר בכוונת המדרש דהנה הנביא מלאכי אמר (ב') ו' תורה אמת היתה בפיחו ועולה לא נמצא בשפטיו בשלום ובמישור הlk אתי ורבים השיב מעון'. וצ"ב השיקות בין רישא לסייעא, "תורת אמת היתה בפיחו" ל"רבים השיב מעון".

ואפשר לומר עפ"י דברי חז"ל (ב' מ' קז : ועי' סנהדרין יט.) התקוששו ו��שו ואמר ריש לקיש קשות עצמן ואחר כך קשות אחרים, נמצא דמי שיש לו מעשים טובים יש בכחו גם להדריך אחרים כיון שאם אפשר לומר לו טול קורה מבין ענייך וכי (ערכין טו:), ועיי'ו יכול להסביר רבים מעון שייעבדו את ה' בכל לבם ונפשם, וזה עיקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים, פ' כיון שהם צדיקים ממילא יכולים להשפיע גם על אחרים שתנהגו בדרך הישר וזה "תולדותיהם", וככ"ז כמבואר במשנה אבות פ"ו מ"א הניל' רבינו מאיר אומר כל הלומד תורה לשמה זוכה לדברים הרבה.

וזהו תורה אמת היתה בפיחו ועולה לא נמצא בשפטיו, שמתנהג בדרך הישרה ועובד בתורה כראוי, ממילא משפיע עיי' גם על אחרים שרואים התנהגותו ולומדים ממנו איך להתנהג, וזהו הסיום "ורבים השיב מעון".

זהו כוונת המדרש נת נת נិיחא לו, שע"י שהוא נិיחא לו שלומד תורה לשמה, "נិיחא לעולם", זוכה לדברים הרבה, שדבריו יכנסו גם לאזני אנשים אחרים ויכול להדריכם במסילה העולה בית קל, כמו שפירש בעץ יוסף "כדי' הוא

לו, כלומר שנברא בשבילו", וכן הוא אומר כי זה כל האדם, ודרשו חז"ל כל העולם כולם לא נברא אלא בשביל זה.

וזהו גם כוונת המשך המדרש, נិיחא לאבות נិיחא לבנים, פי' במה שהאבות מתנהגים בדרך הישר והטוב, משפיעים גם על בניהם שייתנהגו טוב, כי רואים הם את התנהגות אביהם, וככ"ל, ועי"ז ממילא יהיו נិיחא בעולם הזה נិיחא בעולם הבא, כי ע"י שבניו הולכים בדרך הטובים, וכל זה ע"י שראו אצלם שהוא עצמו התנהג בדרך הטוב, עי"ז ממילא יזכה לנិיחא בעולם הבא, כי בראה מזכה אבא אף לאחר מאה ועשרים שנה, כמו בא בחז"ל (סנהדרין קד. עי"ש).

יעוזר הש"י שנצחה לגדל ולהנץ בנינו על דרך הסלולה לנו מדור דור, ונזכה לבני חי ומזוני, רפואיות וישועות ונראתו, עין בעין בשובו אל נוהו, מtower שמחה ונחת ותשובה שלימה, בהתגלות כבוד מלכותו בביאת משיח בן דוד במהרה דיין אמן.

פרשת נח

דרשה שדרש כ"ק אדמו"ר שליט"א בסעודת ראש חדש לידי
תשב"ר ובחורי ישיבת זכרון יעקב בלאס אנדוישעלעס.
יום ג' פרשת נח, ר'ח חשוון תשנ"ו לפ"ק

- א -

**אליה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדורתו את
האלקים התהלך נח (בראשית ו', ט').**

וזדקקו בזוה"ק ובאוור החיים הק' נח נח תרי זימני למא- לי, hei lo lktob nech aish tzadik tamim hannah b'dorotav. lken
pirshii d"ai lmed shuikr tolidotav shel tzidakim meshim
tovim (b'ir li, ui), vpi' b'shpeti chcmim vneil dracha lomer
mdcavib alia tolidot nech vmpres nech aish tzadik, sh"m
dmusim tovim aikri nami tolidot, vmdnket b'tchalah aish
tzadik vach"b vayelad nech vgoi sh"m dmusim tovim uikr
tolidotav uccil.

ואפשר לפרש עניין כפל הלשון נח נח איש צדיק, דהנה
איתא בפרק אבות (פ"יו מ"א) רב מאיר אומר כל העוסק
בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה, ולא עוד אלא שככל
העולם כולו כדי הוא לו כו', ואח"כ איתא במשנה שם,
אהוב את המקום אהוב את הבריות וכו'. וצ"ב הסמכות של
אהוב את המקום אהוב את הבריות?

ואפשר לבאר כוונת המשנה,adam rotsim ledat as ho
אהוב את המקום, הסימן לזה הוא אם "אהוב את הבריות",
dcavi madot ahavato lebrriot k'en hoah abuto lemekom.

וזהו ביאור הכתוב, נח איש צדיק, אם רוצים לדעת מדת
צדクトו של נח, הסימן לזה הוא מה שפתח "אליה תולדות
נח", שהי' נח לבריות, ועי"ז ניכרת מדת הצדוקו גם למקומות,
וזהו שמשמעות הכתוב תמים היה בדורתו, שהי' נח לבריות
בני דורו, וזה"ק.

- ב -

ועוד אפשר לפרש הכתוב אלה תולדות נח,adam רואים תולדות, בניים שהם נוחים לבירות, סימן הוא שהוא יהיה איש צדיק, ועיין שלדים אחרים רואים איך שאחד מתנהג בנהת עם חברו, לימדו ממנה ג"כ הדרך הטוב הזה. וזה שפירש"י עיקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים, דמעשים טובים עיקר תולדותיהם כנ"ל, דזהו מולד גם אנשים אחרים שילכו בעקבותם, והבן.

- ג -

איתא בירושלים (נדרים פ"ט ה"ד) ואהבת לרעך כמוך אמר רבי עקיבא זה כלל גדול בתורה. פי' שר' ע מלמד אותנו הדרך האמתי שנוכל ליכנס עי"ז לכל שמירת מצוות התורה הק', ע"י מצוה רבה זו של "ואהבת לרעך כמוך", דהרי פשוט שאם חברו גרים לו רעה ח"ו אסור להחזר לו רעה, דזהו בכלל הלאו של "לא תקום", רק עיקר המצווה של "ואהבת לרעך כמוך" הוא שאפלו אם יודע בבירור לחבריו יחזיר לו רעה תחת הטובה, אעפ"כ מרוב אהבותו לכל אחד מישראל שהזה המצווה היסודית שהוא כלל גדול בתורה, אעפ"כ יעשה לחברו חסד, ואם מותנה באופן הזה אז יודע שמקיים מצוות ה' ואני מכובן לתועלתו עצמו רק למען קיום מצוות ורצון השמי"ת. וזהו כלל גדול בתורה שע"י מצוה הלויה יהי' לו מפתח ליכנס לכל שמירת מצוות התורה"ק.

ומאוד צרייכים ליזהר במצוות אהבת ישראל. הרבה פעמים קורה שאחד עוזה עולה נגד חברו, לחברו יש לו טינה לבב עליון, ואין זה מהనכו שגורם לכמה עבירות, 1) שנאת ישראל, 2) לשון הרע על חברו. 3) מחלוקת ועוד כמה עבירות. ע"כ הדרך הנכו הוא שילך המתביש לחברו ויאמר לו הייתכן שעשית לי עוללה כזאת (עיין מג"א סימן קני'ו). ומובן מالיו, adam רוצה לשכוח מכל מה שעשה לו חברו, ולמחול לו עלבונו, הרי זה מדות חסידות ותבאה עליו ברכה.

ומוגודל הפגם של חטא לשון הרע מובא בספרה"ק חובת הלבבות (שער הכניעה פ"ד) דהרביה אנשים כשבאים לעזה"ב מוצאים שם על חשבונם מצות שלא קיימו מימייהם, וכן להיפך, מצות שקיימו אבל אינם עולמים על חשבונם. והטעם זה, כי מצות אלו קיבלו במתנה מאנשים שדיברו עליהם לשאה"ר ורכילות, וכן להיפך, אם הוא דבר נגד חברו הרי חברו נוטל ממנו כל מצותתו וע"כ חסרים מחשבונו כל המצוות שעשה בחיו (וכי"ה בספר חסידים, של'יה, מגיד מישרים פ' ויקhalb, עלי מהרש"א עבודה זורה דף י"ט, וישmach משה פרשת תצוה). בהעלות האדם דבר נורא זה על לבבו, רעה ופלצות יאחזנו, איך שגרם בדיבור פיו שכל המצוות ומעשים טובים שיגע עליהם לקיימים בכל ימי חייו, ניטלו ממנו ממש כמו דקות ע"י איזה דבריו לשאה"ר נגד חברו, וניתנו לחברו שעליו דבר לשאה"ר. וע"כ צריך כל אחד ואחד ליזהר מאד בזה, שלא לדבר לשון הרע נגד חברו.

- ٤ -

גודל חשיבות קיומן מצות מזוזה

אנו מלמדים את בנינו לנשך המזוזה בכל ערב קוודת השינה, ואומרים שד"י שהוא שמירה להבית. וnochoz מואוד לדעת אם המזוזה היא באמת כשרה, כי בעזה"ר 97 אחזו מהמזוזות בזמןינו הם פסולים לדאבדינו. והבניים צריכים לעורר את הוריהם מענין גדול זה, כי הרבה פעמים אין יודעים ואין מרושים בזה, שרוב המזוזות הקטניות שמוכרים כהיוں בחניות הספרים וכדומה פסולים מההמה.

סגולת המזוזה לשמר את האדם וביתו בכל עת ועונה, כמו שתתברר בהלכות מזוזה (דרכי משה יורה דעת סימן רפ"ז בשם מהר"ס),rical בית שיש על פתחו מזוזה כשרה א"א לשום שד ומזיק לשלוות עליו. ע"כ צריכים ליזהר מאוד בקניית מזוזה שתאה כשרה למזהדרין מן המהדרין.

לפני איזה שנים נזדמן לי לדרוש ברבים בבית המדרש בבראא פארק מענין קדושת תפילין ומזוזות.

באותה שבוע קרה מעשה נורא בארגונטיניא, תאונה באוירון שהיו עליו 179 בני אדם, בגובה עשרת אלפי רגל. על האוירון היו ששה אנשים מאחכניי, רב אחד, משגיח אחד ועוד ארבע יהודים. א' נמצא אז על אילן, בלי שום היזק בעז"ה, א' מהם הי' ג"כ על האילן, ורגלו האחת נשברת ל"ע, שנים מהם היו על הר גבורה עם פצעים קלים, והשי נחרג אז ל"ע.

עליה אז בדעתו של אחד מהניצולים של התאונת, שאליו הש夷 שנחרג ל"ע לא היו לו מזוזות כשרים, וכשהלך לנחם את משפחת היהודי הש夷 שנלב"ע, בדק את המזוזה בחדר שהי' ישן הנחרג, ומצא במרתיק המזוזה (מזוזה האלטער) עשרת הדברות נדפס על נייר פשוט!!! אז הבינו כולם מדווק לא ניצול היהודי הש夷.

כידוע מ"ש מרן הבית יוסף זי"ע (יורה דעתה סימן רצ"ו) שבி מזוזה רואים נס גלוי,שמי אין לו מזוזות כשרים הרי הוא נזוק ל"ע ומפני שמזוזות ביתו כשרים ניצול מכל צרה וצוקה, עיי"ש.

בעת ההוא דיווחו כל עיתוני הסביבה אודות המאורע, וכולם הוסיפו (אף הנקרים) שרואים בחוש איך שהקב"ה שומר את עמו ישראל, שאף אחד מהנקרים לא ניצול מתאותת האוירון, רק ה' אנשים מאחכניי, והי' קידוש השם גדול מזה.

הרבה אנשים אין יודעים ההלכות בדיק איפה שצרכיכים לשים מזוזה, למשל במרפסת הנקרה פארט"ש, וכן בקהלאוזט"ס וחדרים הנקרים סטארעדז"ש רוי"ס שיכולים ליכנס בהם, צרכיכים לשאול שאלה אצל רב מורה הוראה. מפתחת הבית לחצר ג"כ צריך מזוזה.

ואיתא בספה"ק ישmach משה, שבמציאות ציצית, תפילין ומזוזה צרכיכים לדקדק בכל פרטיהם ודקדוקיהם, וכਮבוואר בארכיות בספרינו "מזוזות שלום".

babot (פרק ה' משנה כ"ו) בן חמיש שנים למקרא, בן עשר למשנה וכו', כי זמנים הללו של האדם מסוגלים ביותר ללימוד המיחוץ לאוטו הזמן,ימי הנערות והעליה, וצריך להשתדל ולהתאמץ ללמידה ולחוור עזה"פ וועזה"פ מה שלמדו, כדי شيיחי נרש בקדושה תיכף בימי הילדות והבחורות, ועייז' מכשיר הילד והבחור יסוד חזק ואמץ לבנות עליו בינו חזק במשך כל ימי חייו, כמו"ש בקהלת (יא, ט) שמח בחור בילדותיך ויטיבך לבך בימי בחורתיך. שמח בחור, פי' אין שמחה כשמחה התורה, שע"י שלמד בשמחה את התורה"ק, מבטיח לו הכתב ויטיבך לבך בימי בחורתיך, ועייז' יהיו היסוד של הבניין טוב וחזק, ויהי לו טוב כל ימי חייו, שהتورה שלומדים בימי הילדות והבחורות נקרה תורה לשם, כמו"ש בספרה"ק אגרא דפרקא, ותורה לשם נקרה אמרת, תורה אמרת כמבואר במלacci (ב', ו') "תורת אמרת היהת בפיו וועלה לא נמצא בשפטיו, בשלום ובמישור הlk את, ורבים השיב מעון".

ויל"פ הכתב שע"י שלומד תורה לשם שנקראות תורה אמרת, עייז' מAMILA וועלה לא נמצא בשפטיו במשך כל ימי חייו, רק יעסוק בתורה עוד ועוד, כאמור המשנה כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה, פי' שיעסוק בתורה עוד ועוד בלי הפסק. ועיי' שלומד בהתמדה וחוזר פרקים משניות ופרקים שלמים במסכת, ומדבק א"ע בתורה"ק ובdziroot השיעית שאוריינית וקוב"ה חד הוא, נמשך לו חיים מכל תיבה שלומד, וכדכתייב בפרשטיינו צוהר תעשה לתיבה (בראשית ו' ט"ז), פירש"יaben טובת המAIRה להם (והוא מבראשית רבה, לא, יא), ופי' רבותינו תלמידי הבש"ט הק' זי"ע שכונת הכתב שיעשה בהירות וחיות להתיבה שתאיר באור וקדושה עליה. אבל בתינוקות של בית רבן שלומדים תורה לשם, אז כל תיבה שלומדים הואaben טובת המAIRה להם, ועייז' זוכים לדברים הרבה כניל.

בנימס יקרים!!! אתם צריכים לדעת שיסוד חי האדם הוא כשהוא בקטנותו, כי כל הצדיקים נתקדו כבר בצעירותם, כשהיו קטנים ביותר, וכיוזע מהכח"ק ר' מרדכיילע מנאדורנה זי"ע כשהיה ילד בן ג' שנים והילדים שחקו אז עם טאשטייל ע"י שאחד החזיק את הטאשטייל ושני ילדים מב' הצדדים רצו לתפוס הטאשטייל ובשעה שהוא נגע את הטאשטייל אמר כל רגע "שוויתי הי' לנדי תמיד", וכל הילדים אמרו אחורי שוויתי וכו', וכשהי' כבר בן שבעים שנה אמר פעמי' מיום היותו בן ג' שנים הכיר את בוראו ולא שכח אף רגע אחת מהקב"ה.

וכמו כן ראיינו ושמענו אוזות הרבה הצדיקים שבחיותם בני יג שנים נבחנו על מסכנות שלימות בעל פה, וכמה מהם גמרו כבר אז את כל הש"ס, וכל זה ע"י שלמדו הרבה תורה בילדותם כשהיו קטנים, אז לומדים תורה לשם ויכולים לזכות בשעה לימוד התורה בקטנותם יותר מאשר שעותם בגודליהם.

- ٤ -

איתא בחז"ל (בבא בתרא ח:) ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד, "אלו מלמד תינוקות". פירושי מצדיקי הרבים הם של תלמידים ומהכין אותן בדרך טובה עכ"ל. הרוי שעיקר שכר הגadol הגנוו למלמד תינוקות של בית רבן לעתיד לבוא הוא עבר מה שמחניכין ומדריכין את התלמידים בדרך הישרה.

ובשבט (קיט): אין העולם מתקיים אלא בשביל הבל פיהם של תינוקות של בית רבן. רואים אנו מזה גודל מעלה תינוקות שלא טעמו טעם חטא. וחז"ל לא ביארו איזה הבל, וمستימות לשונם נראה כי הכל במשמעותו: תורה ותפלה, וכיוצא. ומצאו בחז"ל (סנהדרין קי): קטן מאימת בא לעולם הבא? משעה שיאמר אמן. ובשו"ע סימן כ"ה סעיף ז' כתוב המחבר, לא ישיח שיחת חולין בשעה שליח ציבור חוזר התפלה ואם שוחה חוטא ונadol עונו מנושא וגוערים בו. וברמא"א שם: "וילמד בניו הקטנים שיענו אמן כי מיד

שהתינוק עונה אמן יש לו חלק לעולם הבא" (מג"א ס"ק י"א). ומובא בשלה"ק וצריך שיחנכם שייעמדו באימה וביראה, ואותן שרצוים ושבים בבית הכנסת מוטב שלא להבאים עכ"ל.

עוד איתא בשבת שם (קיט : ובטוספות שם) העונה אמן בכלacho קורעין לו גור דין של שבעים שנה (וראה תיקוני זהור יט, מ: ועיין חלק ג' כ'). וברעיה מהימנא הגירסה "אמן יהא שמה רבה מברך" ולא "אמן" בלבד".

הרי רואים מזה שעצם אמירת אמן ויהא שמייה רבה שגבה מעלהה עד מאד שمبرטל כל טנוריון תקין ופגעים רעים וגזרות קשות רח"ל, ומשפייע השפעות טובות ומרקבי קץ גאולתנו ופדות נשנו, עד שאמרו חז"ל בסוטה (דף מט). דעולם קיימת אמונה יהא שמייה רבא דאגדטא, ועכשו אנו יכולים לשער כמה גדול כחם של תינוקות של בית רבן שלא טעו טעם חטא ומקיימים העולם בהבל פיהם כשהיענו אמן יהא שמייה רבא.

ומוגדל מעלת וחסיבות תינוקות של בית רבן מובא בחז"ל (מסכת כתה רבתי, ב) וז"ל: כל يوم מלאך יוצא לפני הקדוש ברוך הוא לחבל את העולם, וכיון שהקדוש ברוך הוא מסתכל בתינוקות של בית רבן מיד נחפץ בעסיו לרחמים.

ואיתא בזורה"ק (ח"ג רפג) בשעה שבני ישראל עונים אמן, נפתחים בשמיים שערי ברכה ושמחה.

- ח -

משל מתאים מהריה"ק מאפטא זי"ע על הנסיבות של הפתאים המאבדים הוו יקר בביטול עניות אמן

איתא מהריה"ק מאפטא זי"ע בעל מחבר ספר אוהב ישראל על התורה פרשetz עקב, על המדרש, והיה עקב תשמעון, הדא הוא דכתיב הילך יילך ובכח וגוי והוא פליאה.

ואמר הריה"ק מאפטא, עפ"י משל אחד שהיה מחוסר פרנסה לא עליינו, לכלת ולקבץ במקומו שיתנו לו צדקה,

והיה לו לבושה עד שהוכרת לעזוב ביתו ומקוםו לילך
למקומות שאין מכירין אותו, והלך למקום חוץ כמה
וכמה שנים עד שבא למקום החווילה אשר שם הΖב כי שם
הרים גדולים ומהצבר הΖב וכל אבן יקרה נמצא שם,
ובמדינה זו מונחים אבני טבות הפקר בשוקים וברחובות
כמו במדיניותינו אבני פשוטים שמנוחים הפקר, ולכל אבן
היקר שם (הם הדימאנטין ובריליאנטין) אפילו הקטן
שבקטנים מהם אין לה שיעור וערך כמה שווה במדיניותינו.

אבל האיש הזה לא שם על לבו ולא הבין איךותם עד היכן
הם יקרים, כי עלה בדעתו שהם אבני פשוטים, רק מהה
שרהה בהם קצר שינוי במראותם מהאבניים שבמקוםו הوطב
בעיניו ולקח אמתחת קטנה ושם מעט אבני קטנים
באמתחתו כי היה בדעתו לשוב לביתו למקוםו. וגם במדינה
זו הנזכרת אשר שם האבניים הטובות עושים לבגדים
כפטורים מהאבניים הטובות היקרים שביהם, וגם האיש הזה
כאשר נתעכב שם זמן רב עשה לו שם גם כן בגדי אחד ועשו לו
גם כן בגדיים כפטורים ההם, וחזר לביתו למקוםם עד
שישוב ביתו, ותעה על הדרך איזה ימים ולא היה לו מה
לאכול.

ופגע באחד והיה לו שק גדול מלא לחם רק שהיה תרמיה,
כי כל השק היה לחם מעופש ואינו ראוי לכליום, רק השק
מלמעלה היה מכוסה בחם יפה ולא היה ניכר לחם
המעופש. ואמר האיש שיתן לו לחם לאכול כי היה רעב,
ואמר לו מה תנתן לי بعد כל השק לחם, אמר לו האיש איזו לי
כלום רק אבניים באמתחתני. וכן עשו, שהאיש הריך לו
מאמתחתו האבניים הטובות ולקח בעדים השק עם הלחים
המעופש.

כאשר בא לביתו יצאו לקראתו בני ביתו וילדיו והוא להם
שמח גדולה כי לא ראו אותו כל כך הרבה שנים ודימו
בנפשם כי הביא להם מתנות גדולות והוון רב, וכאשר ראו
אצלו השק עם הלחים המעופש היה להם צער גדול וצעקו
במר נשפט מה זה הייתה כך וכך שנים על הדרך והבאת לנו
שק לחם מעופש שאינו ראוי לכליום.

ואחר איזה ימים, כאשר חיפשו באמתחתו מצאו עוד אבן אחת מהאבנים הטובות, שלא הרים כראוי כאשר החליף האבניים بعد הלחם המועופש, וגם ראו על בגדיו הפתוריהם האבניים הטובות שהיה תפור על הבגד, ולקחו בני ביתו טוביים, ואמר להם שיתנו בעדים עשרת אלפיים אדומים, ושmachו שמחה גדולה כל בני ביתו. אבל איש הזה התחילה לצחוק צעה גודלה ומרה ותלש בשערו, אווי לי, וי לוי, שהייתי במקום אבניים הטוביים והיקרים ההם, והייתי יכול ליקח כמה שרציתי ולא ידעתי איך יקרים הם בכךן, ועוד הוסיף חטא על פשע שנתתי מעת האבניים הטוביים שהיה באמתחתיו بعد הלחם המועופש שאינו ראוי לכולם, ובכה מאד והיה לו לצער גדול וחמנא ליצלו.

והنمישל מובן. הנשמה קודם שבאה לעולם הזה בעולם העליון אוכלת מהמא דכטופה, ובאה לעולם הזה ללימוד תורה הקדושה ולעשות מצוות ומעשים טובים שתהא אוכלת בשכרה, וכל מצוה מצוות התורה ודרכנן אין לה שיעור וערך גדול שכרה [הדא הוא דכתיב (משלי ג) יקרה היא מפנינים וכל חפץ לא ישוו בה] ועל זה אמרו חז"ל שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, הפירוש שאין נמצא בכל העולם הזה לשלים שכר بعد מצוה אחת. והחכם עניינו בראשו אינו מאבד זמנו לבטל רק בתורה ומצוות ומעשים טובים ואפילו במשא ומתן הוא עושה לקיום התורה ומצוות בכל דרךיך דעהו. אבל הכספי בחושך הולך ומאבד ימי לבטה ומדבר דברים בטלים כל היום, ולא די לו כל היום, אפילו בשעת התפלה ובზורת הש"ץ השמונה עשרה אשר כל Amen שעונה אין לה שיעור וערך גדול שכרה ומהדבר דברים בטלים העונש גדול מאוד.

וזה פירוש המדרש והיה עקב תשמעון, ופירש רשי' אם המצוות קלות שאדם דש בעקביו תשמעון, וכל המצוות שבידיו לעשות ולא לדבר בשעת התפילה ולשמעו כל הברכה ולענות Amen, وكلים הם בידיו לקיים בכל יום, ומשלולים הם לאבניים טובים שמנוחים הפקר ואיינו רוצה לקבלם, והוסיף

עוד חטא על פשע ומדבר אז דברים בטלים המכוננים ללחם המעוופש (אבל עם כל זה אין ישראל שלא עשה מצוה, כאמור חז"ל כפלח הרmono רקטך, ולא עינה אמן איזה פעמים והם מכוננים לאבני טובים שנמצא באמנתתו הוא גופו). ואחר הлок ילק מזה העולם לעת פקדתו ובכה כי שם הוא מעות שלא יוכל לתקן רחמנא לשובן.

ונגמר בטוב כל הפסוק, נושא משך הזרע, באם ששמעו כל הברכות ועונה אמן אשר בעולם הזה נראה שהוא דבר קטן כמו הזורייה שזרעין בקרקע, אבל אחר כך בעולם העליון לעת פקדתו בא יבא ברנה נושא אלומותיו, נעשה מזה אלומות אלומות גדולות (ספר הפנים דף טו :אות לא).

- ٤ -

בזזה"ק פ' בראשית פי הפסוק "וַיְהִי מֵצָא חֹן בְּעֵינֵי הָיִם", א"ר יצחק וכוי נ"ח בהיפוך אותו ח"נ, כד"א ונח מצא ח"נ בעיני ה' [פירוש נח בהיפוך האותיות הוא ח"נ, כמ"ש ונח מצא חן בעיני ה']. א"ר יוסי ח"נ היינו נ"ח.

א. וצ"ב דבסיוף הפרשה בפרשת בראשית כתיב "וַיְהִי מֵצָא חֹן בְּעֵינֵי הָיִם, שֶׁמְהוּי", וכן בפרשת נח כתיב את האלקים התהלך נח, וידוע דשם אלקים הוא מדת הדין, ולמה לא כתיב אל הוּי התהלך נח, במדת הרחמים כמ"ש לעיל בפי בראשית ונח מצא חן בעיני ה'?

ב. אנו אומרים בברכת המזון "וְנַשְׂא בְּרָכָה מֵאת הָיִם וְצְדָקָה מַאלְקִי יְשֻׁעָנוּ, וּנְמַצֵּא חֹן וְשָׁכֵל טֹב בְּעֵינֵי אֱלֹקִים וְאַדְמָם". ויש לדיק למה התחיל בשם הוּי ומסיים בשם אלקים? וכן הרואוי שיתחיל בשם הוּי ויסיים בשם הוּי, או להיפוך, שיתחיל בשם אלקים ויסיים בשם אלקים.

ג. עוד יש לדיק, דבכל מקום ו' מוסיף על עניין ראשון (פסחים ה. ועוד), ומה מוסיף כאן אותן ו' ד"ו'אדם?"?

ונראה לתרץ כל זה בהקדם מה שאמרו חז"ל (קידושין דף מ.) אמר רבא רב אידי אסבירא לי (ישעיה ג') "אמרו צדיק כי

טוב כי פרי מעלהיהם יאכלו", וכי יש צדיק טוב ויש צדיק שאינו טוב, אלא טוב לשםים ולבריות זהו צדיק טוב, טוב לשםים ורע לבריות זהו צדיק שאינו טוב, עכ"ל.
היו יצא לנו מהגמרה הנ"לשמי שהוא טוב לשםים ולבריות הוא צדיק טוב.

ובזה אפשר להבין מה שאנו אומרים בברכת המזון ונמצא חן וshall טוב בעיני אלקים "ויאדם", בו' המוסף, דהכוונה שנייה טוב לשםים וטוב לבריות,adam לא כן נקרא צדיק שאינו טוב כנ"ל.

ולפי זה יתורצטו גם ב' קשיות הראשונות, דעתך אמר שט של מדות אלקים, להורות אדם הצדיק הוא נח לבריות, אז אפילו שם אלקים שהוא מדות הדין ג"כ נעשה רחמים, כי הקב"ה מתנהג עם האדם מידה כנגד מידה, כמו שהוא מתנהג ברחמים עם הבריות, כמו"כ מתנהגים אותו ברחמים.

וזהו כוונת הקרא בפרשตน, נח איש צדיק תמים היה בדורותיו, דלאוורה קשה למה הוצרך הכתוב לומר "בדורותיו". הלא מובן שמדובר מדורותיו של נח ולא מדורות אחרים. אלא הכוונה הוא שהיה טוב לבריות בדורותיו, שאע"פ שבני דורו היו רשעים כמאה"כ ותملא הארץ חמס וגויי כי השחיתת כלبشر את דרכו על הארץ, אף"כ היה נח טוב לשםים וטוב לבריות, ועיי"ז ונח מצא חן בעיני ה', שאת האלקים התהלך נח, שהי' יכול לנצח אף במדת הדין כי השיעית מתנהג עם האדם מידה כנגד מידה.

עוד אפשר לומר בביאור מה שאומרים בברכת המזון ונמצא חן וshall טוב בעיני אלקים ואדם, שאם רוצה האדם למצוא חן בעיני אלקים, צריך לראותו "ויאדם", ו' רומו על מדת היסוד (עיי' זוהר ח"ג דף סו): שהיסود של כל המצוות הוא להיות נח לבריות, וזהו "ויאדם", שיהא נח לבני אדם, אז נמצא ח"ן בעיני אלקים, כמו"ש בזוהר"ק הנ"ל דנ"ח, אותיות ח"ן, כמו"ש למעלה ונשא ברכה מאת הו', שהי' הו' הוא האלקים, שלא יהיה נפק"מ לגבי בין שם הו' לשם

אלקיים, כי מدت הדין תסכים شيئا שינצח כיוון שמתנהג עם בריותו יתי ברחמים.

- ה -

במדרש רבה (פ' ה') אלה תולדות נח נח, אטמהא, לא היה צריך קרא למימר אלא אלה תולדות נח שם, אלא ניחא לו ניחא לעולם, ניחא לאבות בניים, ניחא לעליונים, ניחא לתהтонים, ניחא בעוה"ז, ניחא לעולם הבא.

ואפשר לומר בכוונת המדרש דהנה הנביא מלאכי אמר (ב') ו) "תורת אמת הייתה בפיחו וועלה לא נמצא בשפטיו בשלום ובמשור החלך אתי ורבבים השיב מעון". וצ"ב השיקות בין רישה לסתיפה, "תורת אמת הייתה בפיחו" לירובים השיב מעון".

ואפשר לומר עפ"י דברי חז"ל (ב"מ קז : ועי סנהדרין ית. יט.) התקושו וקושו ואמר ריש לקיש קשות עצמאך ואחר כך קשות אחרים, נמצא דמי שיש לו מעשים טובים יש בכחו גם להדריך אחרים כיוון שאי אפשר לומר לו טול קורה מבין ענייך וכוכי (ערכין טו), ועיי'ז יכול להשב רבבים מעון שייעבדו את הי' בכל לבם ונפשם, וזהו עיקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים, פ"י כיוון שהם צדיקים ממילא יכולים להשפיע גם על אחרים שתנהגו בדרך הישר וזהו "תולדותיהם", וכ"ז כמבואר במשנה אבות פ"ו מ"א הניל' רבבי מאיר אומר כל הלומד תורה לשמה זוכה לדברים הרבה.

וזהו תורה אמת הייתה בפיחו וועלה לא נמצא בשפטיו, שמתנהג בדרך הישרה ו עוסק בתורה כראוי, ממילא משפיע עייז גם על אחרים שרוואים התנהגו ולומדים ממנו אין להתנהג, וזהו הסיום "ורבבים השיב מעון".

וזהו כוונת המדרש נח נח ניחא לו, שע"י שהוא ניחא לו שלומד תורה לשמה, "ניחא לעולם", זוכה לדברים הרבה, שדבריו יכנסו גם לאזני אנשים אחרים ויכול להדריכם במסילה העולה בית קל, כמו שפירש בעץ יוסף "כדי הוא

לו, כלומר שנברא בשבילו", וכן הוא אומר כי זה כל האדם, ודרשו חז"ל כל העולם כולו לא נברא אלא בשביל זה. וזהו גם כוונת המשך המדרש, נייחא לאבות נייחא לבנים, פי' במה שהאבות מתנהגים בדרך הישר והטוב, משפיעים גם על בנייהם שיתנהגו בטוב, כי רואים הם את התנהגות אביהם, וככ"ל, ועי"ז ממילא יחי נייחא בעולם הזה נייחא בעולם הבא, כי עיי' שבנוו הולכים בדרך ה הטובים, וכל זה עיי' שראו אצלם שהוא בעצמו התנהג בדרך הטוב, עyi'ז ממילא יזכה לניהוח בעולם הבא, כי ברא מזכה אבא אף לאחר מאה ועשרים שנה, כמו בא בחז"ל (סנהדרין קד. עי"ש).

יעוזר השiert שזכה לגדל ולהנץ בנינו על דרך הסלולה לנו מדור דור, ונזכה לבני חי ומצווי, רפואיות וישועות ונראחו עין בעין בשובו אל נוהו, מתוך שמחה ונחת ותשובה שלימה, בהתגלות כבוד מלכותו בביאת משיח בן דוד במהרה דיון. אמן.